

Datum 2025-06-17
Diarienummer 2025-6618

Kommunstyrelsen, Stockholms stad
kommunstyrelsen@stockholm.se

Yttrande över remiss Stockholms stads Kemikalieplan 2025–2031, KS 2025/145

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen bedömer att Stockholms stad har tagit fram ett ambitiöst och relevant förslag till Stockholms stads kemikalieplan.

Förvaltningen ser det som en positiv utveckling att kemikalieplanens giltighetsperiod sträcker sig till 2031. Även om omställningen till en giftfri miljö är brådskande, är det samtidigt ett arbete som gynnas av långsiktighet och goda planeringsförutsättningar.

Uttekade ämnesgrupper

Miljöförvaltningen ser positivt på att bland annat PFAS lyfts fram särskilt som utpekade ämnesgrupper, med tanke på deras extremt långlivade och negativa egenskaper för både miljö och hälsa. Samtidigt ser förvaltningen en viss risk i att verksamheter enbart fokuserar på de utvalda ämnesgrupperna, som utöver PFAS omfattar bisfenol, ftalater och mikroplaster. Det kan tolkas som att ambitionsnivån för arbetet med skadliga kemikalier begränsas, särskilt när andra utfasningsämnen inte omfattas på samma sätt. Denna avgränsning kan innebära en risk för att viktiga ämnesgrupper eller källor till farliga ämnen förbises. Det framgår inte helt tydligt om åtgärderna omfattar samtliga riskminskningsämnen och utfasningsämnen, eller om de enbart avser särskilt utpekade ämnesgrupper.

Göteborgs Stad är särskilt intresserade av att följa Stockholms stads arbete med PFAS och köldmedier då detta är en relativt ny fråga även för Göteborgs Stad. Arbetet innebär målkonflikter, och Göteborgs Stad ser ett behov av ett brett nationellt samarbete för att förflytta marknaden i rätt riktning.

Upphandling och inköp

Miljöförvaltningen ser positivt på att kemikaliekrav ställs vid upphandlingar för att minska mängden skadliga ämnen, samt att det finns åtgärder kopplade till detta. Det är även värdefullt att planen lyfter fram prioriterade områden för kravställning och att det finns fokus på uppföljning av de krav som ställs. Göteborg Stads erfarenhet är att när åtgärder i en plan tillskrivs samtliga nämnder och bolag utan en tydlig ansvarsfördelning, finns en risk att ansvarsförhållandena blir otydliga. När alla är ansvariga finns det en risk att ingen i praktiken tar ansvar. För att säkerställa ett effektivt genomförande bör det tydliggöras vem som är ansvarig för respektive åtgärd, och dessa aktörer bör även rapportera om genomförandet som en del av uppföljningen.

Stadens kemikaliehantering

Miljöförvaltningen ser positivt på att planen innehåller en åtgärd som innebär att Stockholms stads verksamheter ska inventera och dokumentera kemiska produkter i ett digitalt kemikaliehanteringssystem (för närvarande Chemsoft). Samtidigt ser vi en risk med att endast märkningspliktiga kemiska produkter omfattas. Det innebär att blandningar som inte är klassificerade som farliga, men som innehåller farliga ämnen, riskerar att utelämnas – trots att de kan innehålla utfasningsämnen i låg halt. Det är relevant att uppmärksamma detta för allergiframkallande ämnen, som kan ha en extra påverkan på barn och andra känsliga grupper.

För att stärka utfasningen av särskilt farliga ämnen och få en mer heltäckande överblick över den kemiska exponeringen i verksamheterna, bör åtgärden även inkludera icke-klassificerade blandningar som innehåller farliga ämnen i kraven på inventering och dokumentation.

Gemensamma utmaningar

Slutligen ser miljöförvaltningen att Göteborgs Stad och Stockholms stad delar flera ambitioner och utmaningar inom kemikaliearbete och förvaltningen ser fram emot att fortsatt samverka med Stockholms stad kring planen.

Ärendet har handlagts av:

Haleh Bohlén

Miljöutredare

E-post: haleh.bohlen@miljo.goteborg.se

Telefon: 031-368 38 06